

Nr 7.

Av greve **Wachtmeister** och herr **Clemetson**, *angående organisationen av det för Karlskrona fästning avsedda detachementet ur Kronobergs regemente.*

Enligt riksdagens senaste beslut i försvarsfrågan kommer det till Karlskrona fästning förlagda infanteriet att minskas från ett regemente om tre bataljoner och ett kulsprutekompani till ett från Kronobergs regemente detacherat bataljonsförband om tre kompanier.

Innan vi närmare ingå på ett bedömande av de spörsmål, som denna detachering framkallar, vilja vi, till undvikande av varje missförstånd, hava framhållit, att vi anse den reduktion, varom beslut sålunda fattats, ytterligt betänkligt och ägnad att äventyra fästningens försvar. Det torde icke kunna bestridas, att Karlskrona fästning, icke minst av krigserfarenheterna att döma, ovillkorligen kräver en tillräcklig säkerhetsbesättning av infanteri året runt. De krav härpå, som år 1901 föranledde Karlskrona grenadjärregementets uppsättning och som nu skjutits åt sidan i den av riksdagen fastställda försvarsorganisationen, komma förvisso att åter med förnyad styrka göra sig gällande och torde i längden icke kunna avvisas. I och för sig innebär ju även det nu fattade beslutet, enligt vilket en mindre infanteristyrka skall bibehållas i fästningen, ett medgivande, att detta krav dock i någon mån måste tillgodoses. I jämförelse med försvarsrevisionens förslag att indraga varje fredsbesättning av infanteri i Karlskrona och att avse Kronobergs regemente med bibehållen förläggning och utbildning i Växjö såsom krigsbesättning i fästningen, innebär den nu träffade anordningen en nödfallsutväg, som på intet sätt tillgodosett det verkliga behovet. Vi behöva i detta avseende endast framhålla erfarenheterna från 1914, då mobilisering av kustfästningarnas infanteriregementen tillhörde de först vidtagna mobiliseringsåtgärderna. Tager man hänsyn till de omständigheter, som äro förknippade med försvaret av Karlskrona fästning: terrängens överskådlighet, land- och sjöfrontens utsträckning till vardera omkring 40 km. och den därav påkallade omfattande bevakningstjänsten, nödvändigheten att i tid kunna disponera erforderlig styrka för att möta sannolika överrumplingsförsök från landsidan, m. m., torde det vara uppenbart, att alla de mångskiftande uppgifter, som hittills ålegat fästningens infanteriregemente och dess kulspruteförband, icke kunna övertagas av tre kompanier. Om dessa uppgifter förefalla olösliga redan i vad rör säkerhetstjänsten vid en första försvarsberedskap, äro de ej mindre olösliga vid mobilisering, enär kadrerna icke medgiva nyuppsättning till erforderlig styrka. Då vidare inom landstormen framdeles, på grund av att viss del av de värnpliktiga

enligt den nu beslutade försvarsorganisationen icke erhåller någon egentlig utbildning, torde bliva väsentligt mindre användbar än vad nu är fallet, är det att befara, att ett flertal uppgifter som nu påvila densamma vid fästningens försvar, måste övertagas av det fåtaliga infanteriet.

Ehuru vi sålunda måste utgå ifrån, att det nu fattade beslutet ifråga om fästningens infanteribesättning icke till närmelsevis fyller de krav, som fästningens försvar uppställer, anse vi oss likväl böra framhålla, att den nu träffade anordningen torde kunna genomföras på ett ur militär synpunkt väsentligt mera¹ tillfredsställande sätt, utan att de för ändamålet avsedda kostnaderna därför behöva överskridas. Vi åsyfta härmed *dels* kravet på att den infanteristyrka,² som avses för fästningen, måtte så långt ske kan vara dit förlagd året runt, *dels ock* nödvändigheten, att befälsförhållandena i vad rör sagda styrka ordnas på ett med hänsyn till garnisonstjänsten och fästningens försvar ändamålsenligt sätt, åt vilka synpunkter uttryck gavs i O. Jeppssons motion nr 341 i andra kammaren vid 1925 års riksdag.³

Då riksdagens skrivelse angående beslutet i försvarsfrågan anger, att »vid Kronobergs regemente *under sommarrekrytskolan* skall tillkomma ytterligare tre kompanier, förlagda till Karlskrona», torde härmed icke kunna avses annat än att fästningen, bortsett från tiden för repetitionsövningarna skall under de delar av året, då dylik rekrytskola ej pågår, vara utan annat infanteri än den fåtaliga för ifrågavarande kompanier avsedda fast anställda personalen. Det framgår för övrigt icke fullt tydligt av sagda skrivelse, huruvida ens denna skall vara förlagd till Karlskrona året runt eller endast detacheras dit under⁴ ifrågavarande sommarrekrytskola. Av den för fästningens försvar avsedda personalen måste givetvis kunna fordras, att densamma är förtrogen med sin tjänst icke endast under några gynnsamma sommarmånader, utan under varje tid av året. Detta kan icke vinnas, utan att i första hand befälet utbildas året runt och får tillfälle att grundligt lära känna sina uppgifter av olika slag. Erforderlig kännedom om terrängen, om möjligheterna för samverkan med kustartilleriet och flottan eller om andra på fästningens försvar inverkan speciella förhållanden kan säkerligen icke vinnas utan att befälskadern göres stationär på platsen och icke underkastas de växlingar, som följa av mer eller mindre tillfälliga kommanderingar ur ett annat regemente. Jämväl vad truppen beträffar är det naturligtvis av vikt, att densamma icke står alldeles främmande för de svårigheter som möta vintertid, icke minst ifråga om sjötransporter och kustbevakning å öarna m. m. Även om man helt och hållet bortser från huvudmotivet för en konstant infanteriförläggning i Karlskrona — kravet på erforderlig säkerhetsbesättning för fästningen — är det sålunda enbart ur utbildningssynpunkt påkallat, att avsedd styrka så långt ske kan finnes tillgänglig året runt. Med den nu fastställda tjänstgöringstiden av 140 dagar, därav 90 för rekrytskolan, kan detta givetvis icke ske, utan att värnpliktskontingenten uppdelas i flera omgångar. Den härav följande olägenheten av allt för små kompanikontingenter skulle i så fall kunna

motvägas genom ökning av den för Karlskrona avsedda värnpliktskontingenten i dess helhet. Härmed vunnas också att ett större antal värnpliktiga finna tillfälle att fullgöra sin värnplikt inom hemorten med därav följande minskade kostnader för transporter m. m.

Vid den granskning av frågan rörande den avsedda detacheringen ur Kronobergs regemente ur synpunkten av detachementschefens ställning och åligganden, finner man också, att den nu beslutade försvarsorganisationen jämväl i detta avseende medför väsentliga olägenheter, vilka åtminstone delvis kunna undvikas, utan att kostnadsramen överskrides. Visserligen är Karlskrona grenadjärregemente för närvarande endast i vissa avseenden underställt kommandanten, men då regementschefen i sin egenskap av infanteribefälhavare står under kommandantens direkta befäl, kan denne senare likväl utöva något inflytande i vad rör regementets användning för fästningens försvar och den utbildning vid detsamma, som härav betingas. Å andra sidan blir regementschefen genom att tillhöra fästningsstaben väl insatt i alla de förhållanden, som beröra fästningens rustning och försvar. Detta är av särskild betydelse med hänsyn till mobiliseringsarbetets utförande vid regementet, vilket tydligen underlättas därav, att infanteribefälhavaren i egenskap av regementschef handlägger mobiliseringsärendena rörande fästningens infanteri. Enligt det nu fattade beslutet ställa sig förhållandena i detta avseende väsentligt ogynnsammare. Här kommer den infanteriofficer, som väl äger den bästa kännedomen om fästningens försvar och som torde få fullgöra infanteribefälhavarens åligganden, nämligen detachementschefen icke att handlägga mobiliseringsärendena, utan läser väl detta åtminstone delvis komma att påvila den i Växjö bosatte regementschefen. Bland annat blir det väl erforderligt, att denne mobiliseringsfördelar regementets personal, oaktat detta vad fästningsbesättningen beträffar i vissa fall sammanhänger med fördelningen av kustartilleriregementets personal. Bästa sättet att undvika denna olägenhet skulle tydligen vara att låta detachementschefen (infanteribefälhavaren) bibehålla samma ställning till detachementet som den nuvarande regementschefen har till sitt regemente, eller att med andra ord utbryta detachementet ur Kronobergs regemente och låta det bilda en självständig kår.

Med det ovan sagda vilja vi ej hava uttalat, att befälsförhållandena inom fästningen skulle bli ordnade på ett tillfredsställande sätt, om nu gällande föreskrifter i detta avseende vunnit tillämpning vid den nya organisationens genomförande. Såsom framgår av ett flertal av kommandanten avgivna yttranden m. m. beträffande berörda spörsmål hålla vi före, att kommandantens befälsrätt över i besättningen ingående stridskrafter bör väsentligt utvidgas. Härvid är att märka att om fästningens infanteri enligt riksdagens beslut organiserades som ett detachement ur Kronobergs regemente, skulle tydligen ett rationellt ordnande framdeles av befälsförhållandena inom fästningen i hög grad försvåras för att icke säga omöjliggöras. Icke minst ur denna synpunkt måste kravet på att organisera här-

varande infanteri som ett självständigt förband framstå som en bestämd nödvändighet.

Jämväl ur utbildningssynpunkt synes en sådan anordning vara att föredraga. Enligt det nu fattade beslutet är det tydligen regementschefen i Växjö som blir närmast ansvarig för och kommer att inspektera detachementets utbildning. Denna måste givetvis bedrivas annorlunda vid en för kust- och fästningsförsvaret avsedd infanteritrupp än vid det övriga infanteriet. I förra fallet kräves sålunda bland annat erforderlig utbildning i sjötransporttjänst i vad rör personal, hästar, fordon och förnödenheter av alla slag såväl vid dager som under den mörka delen av dygnet, i kustbevakningstjänst å öarna, i tryggande av fort, batterier, mätstationer och mineringar, i förbindelsers åstadkommande och samverkan med kustartilleriet, flottans fartyg, flygare eller marinens anstalter i övrigt enligt föreliggande planer samt sist men ej minst i kännedom om olika fartygstypers utseende m. m. Det kan med skäl antagas, att dessa utbildningsgrenar skola vara rätt främmande för den i Växjö bosatte regementschefen och att utbildningen åtminstone i vad rör denna specialtjänst bäst skulle främjas, om detachementschefen, som har tillfälle att göra sig fullt förtrogen med alla hit hörande frågor, ensam bleve ansvarig för densamma.

Gäller det anordnande av krigsövningar, befälsövningar m. m. måste dessa givetvis förläggas till sådana tider av året, att icke utbildningsarbetet vid respektive truppförband förryckes. Under nuvarande förhållanden låter detta sig lätt göra, då de båda cheferna för Karlskrona grenadjärregemente och Karlskrona kustartilleriregemente ingå i fästningsstabben. Enligt den nya organisationen däremot måste kommandanten även taga hänsyn till vad den i Växjö förlagda regementschefen har för avsikter beträffande detachementet och dess utbildning. Över huvud taget kan också antagas, att den nu avsedda anordningen skall medföra omgång och onödigt skriveri.

Ävenså kan befaras, att den nu avsedda detacheringen ur Kronobergs regemente kommer att förorsaka täta ombyten av personal mellan Växjö och Karlskrona, ett förhållande som — fränsett de därmed förenade kostnaderna — vore ägnat att i ogynnsam riktning påverka den särskilda, för kustfästningstjänsten erforderliga utbildningen. Det säger sig nämligen självt, att chefen för sagda regemente i fråga om kommenderingar, som beröra regementet i dess helhet, icke alltid kan taga hänsyn till Karlskronadetachmentet, så att erforderlig kontinuitet erhålles vid detsamma.

Då det även ur mobiliseringssynpunkt torde vara givet, att en mobilisering av de i och för sig otillräckliga förband, som med detachementets nu avsedda befälskader kunna organiseras, låter sig verkställa med större snabbhet och precision, om fästningens infanteristyrka beredes en självständig ställning, synes det oss med stöd av vad ovan anförts vara uppenbart, att betydande fördelar ur militär synpunkt vore att vinna, om det till Karlskrona förlagda detachementet ur Kronobergs regemente organiserades som en självständig kår.

Det gäller då närmast att undersöka, huruvida en dylik ändring i den beslutade organisationen skulle medföra ökade kostnader. Av 1925 års försvarsproposition ävensom av riksdagens skrivelse innevarande år rörande dess beslut i försvarsfrågan framgår, att nedan nämnd personal avses för detachementet i Karlskrona, nämligen:

Officerare:

- 1 major,
- 4 kaptener (därav en adjutant hos BAK),
- 5 löjtnanter,
- 2 underlöjtnanter eller fänrikar.

Underofficerare:

- 3 fanjunkare,
- 6 sergenter.

Manskap:

- 6 furirer av 1. klass,
- 12 » » 2. »
- 12 korpraler,
- 12 vicekorpraler,
- 18 volontärer,
- 1 sjukvårdsfurir av 2. klass,
- 1 sjukvårdskorpral,
- 1 sjukvårdssoldat,
- 1 vapenhantverkarfurir av 2. klass,
- 1 vapenhantverkarvicekorpral,
- 1 hovslagarvicekorpral.

Intendentur- och civilmilitär personal:

- 1 regementsintendent,
- 1 bataljonsläkare.

Pensionerad personal:

- 1 biträde åt regementsintendenten,
- 1 vapenunderofficer,
- 1 expeditionsunderofficer,
- 1 förrådsförvaltare.

Efterses närmare, huruvida denna personal måste ökas av den anledningen, att detachementet omvandlas till en kår, finner man snart, att så icke är fallet. Såväl för utbildning som sjukvård och förvaltning erfor-

derlig personal finnes redan, och tydligen påkallas ingen ökning härutinnan genom den föreslagna organisationsförändringen.

Den personal, som ovan uppräknats, är emellertid så fåtalig, att den utan undantag erfordras för utbildning och förvaltning. För diverse kommenteringar utom kåren bör därför, i likhet med vad som enligt den nya organisationen beräknas vid samtliga arméns truppförband, viss personal tillkomma. I överensstämmelse härmed torde staten för den självständiga kåren böra ökas med 1 kapten, 2 subalternofficerare, 1 sergeant samt 3 furirer eller med samma antal som för dylikt ändamål upptagits å staten för Gotlands infanterikår. Då emellertid här föreslaget utbyte av detachementet mot en kår icke medför något ökat behov för infanteriet i dess helhet av »utom regementet beordrad personal», torde ifrågavarande behov vad den föreslagna kåren beträffar kunna tillgodoses genom överflyttning av löner från andra infanteriförband.

Ej heller i övriga avseenden synes det av oss sålunda framlagda förslaget kunna tänkas medföra ökade kostnader. Det torde fastmera få anses sannolikt, att det kommer att medföra besparingar, i det att kostnaderna för regementschefens m. fl. inspektionsresor till Karlskrona samt för omflyttning av personal mellan Karlskrona och Växjö bortfalla.

Möjligen skulle den invändningen kunna göras mot förslaget, att ojämnheter i fråga om befodringsutsikter komma att uppstå till följd av kårens ringa styrka. Häremot kan emellertid framhållas, att dylika ojämnheter kunna undvikas genom transporter, vilket förfaringssätt ju redan nu förekommer vid armén. Vidare torde i samband härmed böra beaktas, att enligt det nu av riksdagen fattade beslutet i försvarsfrågan skall det till Bodens fästning förlagda detachementet från Norrlands artilleriregemente indragas och samtidigt en självständig artillerikår, Norrbottens artillerikår, uppsättas.

Med stöd av vad ovan anförts få vi äran hemställa,

att riksdagen ville besluta om sådan ändring i den blivande försvarsorganisationen:

att det för Karlskrona fästning avsedda detachementet ur Kronobergs regemente organiseras som en självständig infanterikår, ävensom

att tjänstgöringen i vad rör kåren tilldelade värnpliktige ordnas i omgångar med hänsyn till behovet av fästningsinfanteri i stort sett under hela året.

Stockholm den 14 januari 1926.

A. Wachtmeister.

J. Clemedtson.